

Z A K O N
O PREPREČEVANJU ZAMUD PRI PLAČILIH (ZPreZP-1)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(predmet zakona)

Ta zakon ureja ukrepe za odpravo plačilne nediscipline.

2. člen

(prenos direktiv Evropske unije)

S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2011/7/EU z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (UL L št. 48 z dne 23. februarja 2011, str. 1).

3. člen

(uporaba zakona)

(1) Določbe tega zakona, ki določajo plačilne roke in dolžnost vnosa denarne obveznosti v obvezni večstranski pobot, se uporabljajo za pogodbe, ki so sklenjene med gospodarskimi subjekti ali med gospodarskimi subjekti in javnimi organi, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev (v nadaljnjem besedilu: upnik), druga stranka pa izpolniti denarno obveznost (v nadaljnjem besedilu: dolžnik).

(2) Ta zakon se ne uporablja, če je bil nad dolžnikom začel postopek zaradi insolventnosti v skladu z zakonom, ki ureja postopke zaradi insolventnosti.

4. člen

(uporaba zakona v razmerjih z mednarodnim elementom)

(1) Drugo podpoglavje IV. poglavja tega zakona se ne uporabljata v razmerjih z mednarodnim elementom.

(2) Za razmerje z mednarodnim elementom se po tem zakonu šteje tisto razmerje, ki ga kot tako določa zakon, ki ureja mednarodno zasebno pravo in postopek.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se ta zakon uporablja vedno, kadar sta upnik in dolžnik vpisana v poslovni register v Republiki Sloveniji.

(4) Določbe V. poglavja tega zakona se v razmerjih z mednarodnim elementom uporabljajo izključno glede menic, kjer se protest menice zaradi neplačila opravi v Republiki Sloveniji zoper meničnega zavezanca, ki je vpisan v Poslovni register Republike Slovenije.

5. člen

(uporaba tega zakona za Banko Slovenije)

Ta zakon se ne uporablja za Banko Slovenije, ko deluje v okviru izključnih pristojnosti v skladu z zakonom, ki ureja Banko Slovenije, ali z drugimi zakoni ali predpisi Evropske unije, ki določajo izključne pristojnosti Banke Slovenije in pristojnosti Banke Slovenije kot sestavnega dela Evropskega sistema centralnih bank.

6. člen

(gospodarski subjekti in javni organi)

(1) Gospodarski subjekti po tem zakonu so gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki ali samostojne podjetnice posameznice (v nadaljnjem besedilu: podjetnik) in druge pravne in fizične osebe, ki opravljajo pridobitno dejavnost, ter druge pravne osebe, kadar se v skladu s predpisom občasno ali ob svoji pretežni dejavnosti ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo, če gre za pogodbe, ki so v zvezi s tako pridobitno dejavnostjo.

(2) Javni organ po tem zakonu je:

- Republika Slovenija ali samoupravna lokalna skupnost,
- javni sklad, javna agencija, javni zavod,
- javni gospodarski zavod, in
- druga javna oseba.

(3) Druga javna oseba je po tem zakonu vsaka pravna oseba, ki je ustanovljena za opravljanje dejavnosti, ki je v splošnem interesu in je industrijske ali poslovne narave in:

- je Republika Slovenija, samoupravna lokalna skupnost ali druga oseba javnega prava imetnik več kot 50 odstotkov delnic oziroma več kot 50 odstotnega poslovnega deleža te pravne osebe ali
- opravlja Republika Slovenija, samoupravna lokalna skupnost oziroma druga oseba javnega prava nadzor nad poslovanjem te pravne osebe; ali
- ima Republika Slovenija, samoupravna lokalna skupnost oziroma druga oseba javnega prava pravico imenovati ali odpoklicati več kot polovico članov organov vodenja in nadzora te pravne osebe.

7. člen

(denarna obveznost in obročna plačila)

(1) Denarna obveznost je sestavljena iz glavnice v višini, ki je bila dogovorjena in bi morala biti plačana v pogodbenem ali zakonsko določenem roku, in vseh davkov in drugih obveznih

dajatev, navedenih v računu ali drugi enakovredni listini, ki v skladu s poslovno prakso pomeni zahtevek za plačilo (v nadaljnjem besedilu: račun).

(2) Če se pogodbene stranke dogorijo za obročno odplačevanje denarnih obveznosti, se določbe tega zakona uporabljajo za vsak obrok posebej.

8. člen

(očitno nepravičen pogodbeni dogovor)

(1) Očitno nepravičen pogodbeni dogovor je dogovor, ki očitno nepravično do upnika določa rok plačila ali višino zamudnih obresti ali povrnitev stroškov izterjave.

(2) Velja neizpodbojna domneva, da je očitno nepravičen dogovor:

- o izključitvi nadomestila za stroške izterjave,
- o izključitvi plačila zamudnih obresti,
- o plačilnem roku, daljšem od 60 dni, če je dolžnik gospodarski subjekt in rok ni določen v pisni obliki, ali
- o plačilnem roku, daljšem od 30 dni, če je dolžnik javni organ.

(3) Pri presoji, ali je pogodbeni dogovor, za katerega ne velja domneva iz prejšnjega odstavka, očitno nepravičen, se upošteva vse okoliščine konkretnega primera, zlasti pa:

- odstopanje pogodbenega dogovora od dobrih poslovnih običajev,
- načelo vestnosti in poštenja, načelo prepovedi zlorabe pravic in druga načela civilnega prava,
- naravo blaga ali storitve, in
- obstoj objektivnih razlogov za odstopanje od določb tega zakona.

(4) Očitno nepravičen pogodbeni dogovor je ničen.

(5) Pravni interes za vložitev tožbe, s katero se zahteva ugotovitev ničnost očitno nepravičnega pogodbenega dogovora, ima tudi:

- gospodarsko interesno združenje, ustanovljeno v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe,
- samostojna strokovno poslovna organizacija, in
- druga organizacija, ki je pravna oseba, ustanovljena za varovanje pravic in interesov svojih članov, če je od njene ustanovitve do trenutka vložitve tožbe že preteklo najmanj eno leto, in ki dejansko deluje.

II. DOLOČITEV PLAČILNEGA ROKA IN TRENUTEK NASTOPA ZAMUDE

9. člen

(plačilni rok)

(1) Plačilni rok med gospodarskimi subjekti ne sme biti daljši od:

- 60 dni od dneva prejema računa,
- 60 dni od dneva prejema blaga ali oprave storitve, če je dan prejema računa sporen;
- 60 dni od dneva prejema blaga ali oprave storitve, če je dolжник prejel račun, preden je prejel blago ali je bila storitev opravljena, ali
- 60 dni od dneva pregleda blaga ali storitve, če je dogovorjen ali zakonsko predpisan pregled blaga ali storitve ter je dolжник prejel račun pred dnevom pregleda..

(2) Izjemoma je dogovorjeni rok za plačilo lahko daljši od 60 dni, če je dolžina roka dogovorjena v pisni obliki in če tak rok ne predstavlja dogovora iz prejšnjega člena.

10. člen

(plačilni rok, kadar je dolжник javni organ)

(1) Če je dolжник javni organ in drug zakon ne določa drugače plačilni rok ne sme biti daljši od:

- 30 dni od dneva prejema računa,
- 30 dni od dneva prejema blaga ali oprave storitve, če je dan prejema računa sporen;
- 30 dni od dneva prejema blaga ali oprave storitve, če je dolжник prejel račun, preden je prejel blago ali je bila storitev opravljena, ali
- 30 dni od dneva pregleda blaga ali storitve, če je dogovorjen ali zakonsko predpisan pregled blaga ali storitve ter je dolжник prejel račun pred dnevom pregleda.

(2) Rok, v katerem mora dolжник, ki je javni organ, opraviti pregled blaga iz tretje alineje prejšnjega odstavka, ne sme biti daljši od 30 dni. Pogodbeni stranki se lahko pisno dogovorita, da je rok za pregled blaga ali storitve daljši od 30 dni, če tak rok ne pomeni očitno nepravilnega pogodbenega dogovora.

(3) Če je dolжник javni organ, mora biti daljši rok pregleda blaga iz prejšnjega odstavka opredeljen že v razpisni dokumentaciji.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena, se za določitev plačilnih rokov za dolžnike, ki so javni organi in za katere plačilne roke določa zakon o izvrševanju proračuna, uporablja zakon o izvrševanju proračuna.

11. člen

(določitev plačilnega roka, če ta ni dogovorjen)

(1) Če rok plačila obveznosti dolžnika ni dogovorjen, mora dolžnik svojo denarno obveznost izpolniti v 30 dneh od dneva, ko je prejel račun.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek, mora dolžnik svojo obveznost izpolniti:

– v 30 dneh od dneva, ko je dolžnik prejel blago ali je bila opravljena storitev, če je dan prejema računa sporen;

– v 30 dneh po prejemu blaga ali opravi storitve, če je dolžnik prejel račun, preden je prejel blago ali je bila opravljena storitev, ali

– v 30 dneh od dneva pregleda blaga ali storitve, če je dogovorjen ali zakonsko predpisan pregled blaga ali storitve ter je dolžnik prejel račun pred dnevom pregleda.

(3) Rok, v katerem mora dolžnik opraviti pregled blaga iz tretje alineje prejšnjega odstavka, ne sme biti daljši od 30 dni. Pogodbeni stranki se lahko pisno dogovorita, da je rok za pregled blaga ali storitve daljši od 30 dni, če tak rok ne pomeni očitno nepravilnega pogodbenega dogovora.

(4) Če je dolžnik javni organ, mora biti daljši rok pregleda blaga iz prejšnjega odstavka opredeljen že v razpisni dokumentaciji.

12. člen

(nastop zamude)

Dolžnik pride v zamudo v skladu s pravili zakona, ki ureja obligacijska razmerja.

III. POSLEDICE ZAMUDE

13. člen

(uporaba zakona, ki ureja obligacijska razmerja)

Za posledice nastopa zamude se uporablja zakon, ki ureja obligacijska razmerja.

14. člen

(višina zamudnih obresti, če je dolžnik javni organ)

Ne glede na prejšnji člen, se upnik in dolžnik, ki je javni organ, ne moreta dogovoriti, da je obrestna mera zamudnih obresti nižja od obrestne mere zamudnih obresti, določene z zakonom, ki določa predpisano višino zamudnih obresti.

15. člen

(povrnitev stroškov izterjave)

- (1) Če je dolžnik v zamudi, je upnik brez predhodnega opomina za vsako terjatev od dolžnika upravičen zahtevati plačilo nadomestila stroškov izterjave.
- (2) Stroški izterjave iz prejšnjega odstavka znašajo 40 eurov.
- (3) Določbi prvega in drugega odstavka tega člena ne omejujeta ali izključujeta pravice do povračila stroškov, ki ga je upnik upravičen zahtevati v skladu s pogodbo ali z drugimi predpisi.
- (4) Stroški izterjave se ne štejejo med izvršilne stroške, kot jih določa zakon, ki ureja postopek izvršbe.
- (5) Pravica upnika iz prvega odstavka tega člena zastara v treh letih od dneva nastanka zamude.

IV. VEČSTRANSKI POBOT

1. Večstranski pobot in ureditev delovanja sistemov večstranskega pobota

16. člen

(večstranski pobot)

- (1) Večstranski pobot je način sočasnega prenehanja vsaj treh denarnih obveznosti nevzajemnih dolžnikov, ki tvorijo pobotno verigo.
- (2) Pobotna veriga je zaporedje dolžnikov, katerih nevzajemne denarne obveznosti se medsebojno pobotajo.
- (3) Večstranski pobot se izvaja na podlagi pogodbe o opravljanju večstranskega pobota.

17. člen

(prenehanje obveznosti)

- (1) Denarne obveznosti dolžnikov, ki sestavljajo pobotno verigo, prenehajo na dan izvedbe večstranskega pobota.
- (2) Denarne obveznosti dolžnikov, ki so del pobotne verige, v katero je vključena neobstoječa obveznost ali obveznost, ki ne more biti poravnana z večstranskim pobotom, ne prenehajo.

18. člen

(pogodba o opravljanju večstranskega pobota)

- (1) Pogodba o opravljanju večstranskega pobota je pogodba, ki jo upravljavci sistema večstranskega pobota sklenejo z dolžnikom, ki želi svojo obveznost vnesti v sistem večstranskega pobota.
- (2) S pogodbo o opravljanju večstranskega pobota se upravljavci zavežejo, da bodo v skladu s tem zakonom izvedli večstranski pobot, dolžnik pa, da bo za uspešno izveden večstranski pobot plačal dogovorjeno nadomestilo.
- (3) Če v pogodbi o opravljanju večstranskega pobota ni navedeno, da je sklenjena le za posamezen krog večstranskega pobota, velja do odpovedi.

19. člen

(prijava nedospelih denarnih obveznosti)

V večstranski pobot se lahko prijavi tudi nedospela denarna obveznost, če se upnik in dolžnik o tem pisno dogovorita.

20. člen

(ureditev razmerij med upnikom in dolžnikom)

- (1) Po izvedenem krogu večstranskega pobota posredujejo upravljavci večstranskega pobota vsakemu udeležencu izvedenega kroga večstranskega pobota poročilo o rezultatih.
- (2) Poročilo o rezultatih vsebuje najmanj navedbo skupnega zneska vseh obveznosti, ki so bile pobotane do posameznega upnika.
- (3) Poročilo o rezultatih je podlaga za ureditev medsebojnih razmerij med upnikom in dolžnikom pri izkazovanju obveznosti in terjatev v poslovnih knjigah.

21. člen

(načela delovanja sistema večstranskega pobota)

Upravljavci sistemov večstranskega pobota morajo zagotoviti:

- da sistemi zagotavljajo varno, popolno in pravočasno izpeljavo večstranskega pobota,
- da udeleženci v postopku večstranskega pobota pravočasno pridobijo poročilo o opravljenem večstranskem pobotu,

- elektronsko hrambo dokazil o opravljenih večstranskih pobotih,
- enakovreden položaj vseh udeležencev večstranskega pobota,
- neprekinjeno delovanje sistemov, in
- varovanje poslovnih skrivnosti udeležencev v postopku večstranskega pobota.

22. člen

(pravila sistema za večstranski pobot)

(1) Upravljavci sistemov večstranskega pobota sprejmejo v skladu z načeli delovanja sistema večstranskega pobota iz prejšnjega člena splošna pravila sistemov večstranskega pobota, s katerimi določijo:

- postopek prijave denarne obveznosti v sistem večstranskega pobota,
- cene storitev,
- urnik sistema večstranskega pobota,
- način, popravo in preklic vnosa, ter
- obdelavo podatkov v sistemu.

(2) Splošna pravila sistema večstranskega pobota upravljavci sistemov večstranskega pobota objavijo na svoji spletni strani.

23. člen

(pravilnost vnosov in odgovornost dolžnika)

(1) Za pravilnost vnosov v sistem večstranskega pobota ter obstoj prijavljenih denarnih obveznosti, odpravo napak v vnesenih prijavah in škodo, ki nastane zaradi nepravilnosti predloženih podatkov, odgovarja dolžnik.

(2) Upravljavci sistemov večstranskega pobota ne popravljajo rezultatov večstranskega pobota, ki so posledica nepravilnih podatkov v dolžnikovi prijavi denarne obveznosti v večstransko pobotanje.

(3) Upravljavci sistemov večstranskega pobota so odgovorni za škodo, ki nastane zaradi nepravilne obdelave podatkov o denarnih obveznostih iz dolžnikove prijave v sistem večstranskega pobota ali zaradi nespoštovanja pravil iz prejšnjega člena.

24. člen

(posredovanje podatkov za potrebe izvršilnih postopkov)

Upravljavci upniku, ki je imetnik izvršilnega naslova v skladu z zakonom, ki ureja izvršbo, če ta izvršilni naslov izkazuje upnikovo denarno terjatev do dolžnika, posredujejo podatke o dolžnikih, ki so v večstranski pobot prijavi denarne obveznosti do upnikovega dolžnika.

2. Obvezni večstranski pobot

§

25. člen

(obvezni večstranski pobot)

- (1) Obvezni večstranski pobot se izvaja v javnem interesu.
- (2) Namen obveznega večstranskega pobota je zmanjšanje medsebojne zadolženosti gospodarskih subjektov.

26. člen

(uporaba določb prejšnjega podpoglavja)

Za obvezni večstranski pobot se uporabljajo določbe prejšnjega podpoglavja razen drugega odstavka 16. člena ter 18. in 19. člena.

27. člen

(izbor upravljavca obveznega večstranskega pobota)

- (1) Vlada Republike Slovenije izbere upravljavca obveznega večstranskega pobota v skladu z zakonom, ki ureja javno zasebno partnerstvo.
- (2) Pogodba o javno zasebnem partnerstvu se sklene za 6 let.
- (3) Upravljavec zagotavlja obvezni večstranski pobot denarnih obveznosti enkrat mesečno.

ALI

28. člen

(upravljavec obveznega večstranskega pobota)

- (1) Upravljavec obveznega večstranskega pobota je AJPES.

(2) Upravljavec lahko hkrati z obveznim večstranskim pobotom izvaja tudi večstranski pobot na podlagi pogodbe iz 18. člena tega zakona.

(3) Upravljavec zagotavlja obvezni večstranski pobot denarnih obveznosti enkrat mesečno.

29. člen

(presežek prihodkov upravljavca)

(1) Pri odločanju o uporabi presežka prihodkov nad odhodki in o pokrivanju presežka odhodkov nad prihodki v skladu s 27. členom Sklepa o ustanovitvi Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (Uradni list RS, št. 53/2002, 87/2002 in 16/2007) Vlada Republike Slovenije podeli soglasje samo, če se vsaj ves presežek prihodkov nad odhodki upravljavca, ki je bil realiziran z izvajanjem obveznega večstranskega pobota, uporabi za vplačilo v proračun Republike Slovenije.

(2) Pri podelitvi soglasja iz prejšnjega člena Vlada Republike Slovenije upošteva tudi kolikšen del je upravljavec realiziral z izvajanjem pogodbenega večstranskega pobota.

30. člen

(tarifa upravljavca in pravila sistema za obvezen večstranski pobot)

(1) Upravljavec sprejme tarifo in pravila sistema za obvezen večstranski pobot.

(2) Upravljavec mora k tarifi in pravilom pred njihovo objavo v Uradnem listu Republike Slovenije pridobiti soglasje Vlade Republike Slovenije.

(3) Upravljavec objavi tarifo in pravila v Uradnem listu Republike Slovenije in na svojih javnih spletnih straneh.

(4) Tarifa in pravila upravljavca začnejo veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, razen če upravljavec v posameznem primeru iz resnih razlogov določi krajši rok.

3

31. člen

(dolžnost prijave denarne obveznosti v večstranski pobot)

(1) Po nastanku zamude mora dolžnik denarno obveznost elektronsko prijaviti v prvi krog obveznega večstranskega pobota pri upravljavcu sistema obveznega večstranskega pobota (v nadaljnjem besedilu: upravljavec), ki sledi mesecu nastanka zamude. Prijava se šteje za opravljeno, če je sprejeta v sistem v trenutku, ko upravljavec zapre vnos za posamezni krog pobota.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek, dolžnik ni dolžan v obvezni večstranski pobot prijaviti denarne obveznosti:

- katere plačilo je zavarovano z instrumenti za zavarovanje plačil, razen denarnih obveznosti, ki izvirajo iz menic, za katere se v 18. členu tega zakona zahteva prijava v večstranski pobot,
- ki ni višja od 250 eurov,
- ki jo dolžnik dolguje gospodarski družbi, s katero je v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, v razmerju povezanosti,
- ki jo je upnik prenesel na osebo, ki odkup terjatev opravlja v okviru svoje glavne dejavnosti,
- ki bo v skladu z dogovorom med upnikom in dolžnikom prenehala v mesecu, ki sledi mesecu nastanka zamude,
- v zvezi s katero poteka spor pri pristojnem sodišču ali v zvezi s katero poteka izvršilni postopek.
- če upnik svoje obveznosti ni izpolnil ali je ni izpolnil pravilno.

(3) Če obveznost iz šeste alineje prejšnjega odstavka ni prenehala na dogovorjen način, jo je potrebno prijaviti v prvi obvezni večstranski pobot, ki sledi mesecu, v katerem bi morala obveznost prenehati.

(4) Upravljavec prek spletne informacijske rešitve na varen način omogoča upnikom preverjanje prijavljenih denarnih obveznosti njihovih dolžnikov v posameznem krogu pobota.

(5) Preostanek dospеле denarne obveznosti, ki ga dolžniku ni uspelo pobotati v skladu s prvim odstavkom tega člena, lahko dolžnik poravnava na druge načine, vključno s ponovno prijavo denarne obveznosti v večstranski pobot pri upravljavcih sistema večstranskega pobota.

32. člen

(solidarni upniki in solidarni dolžniki)

(1) Solidarni dolžniki se med seboj dogovorijo, kateri solidarni dolžnik bo v skladu s prejšnjim členom prijavil solidarno obveznost v obvezni večstranski pobot. Če solidarni dolžniki dolgujejo obveznost z drugim rokom izpolnitve, mora prijaviti obveznost v obvezni večstranski pobot tisti dolžnik, ki pride prvi v zamudo.

(2) Če nihče od solidarnih dolžnikov ne prijavi dolgovane obveznosti v obvezni večstranski pobot, kršijo ta zakon vsi solidarni dolžniki. Prejšnji stavek se ne uporablja za solidarnega dolžnika, ki še ni v zamudi s plačilom solidarne obveznosti.

(3) Dolžnik lahko prijavi svojo obveznost, ki jo dolguje več upnikom, le nasproti enemu solidarnemu upniku.

33. člen

(prijava denarne obveznosti v obvezni večstranski pobot, in dolžnosti upravljavca)

(1) Dolžnik prijavi denarno obveznost do posameznega upnika. Prijava mora vsebovati:

- davčno številko upnika,
- datum in številko računa,
- datum nastanka zamude,
- znesek neporavnane denarne obveznosti po računu, in
- zaporedno številko prijave.

(2) S prijavo denarne obveznosti v sistem obveznega večstranskega pobota dolžnik izgubi pravico do ugovora zoper sklep o davčni izvršbi v skladu z določbo zakona, ki ureja davčni postopek, o ugovoru dolžnikovega dolžnika.

(3) Upravljavec s pomočjo spletne informacijske rešitve Davčni upravi Republike Slovenije naslednji delovni dan po zaprtju posameznega kroga pobota posreduje podatke o prijavljenih obveznostih dolžnikov v posameznem krogu pobota po posameznih upnikih, in sicer:

- davčno številko upnika,
- davčno številko dolžnika,
- datum in številko računa,
- znesek neporavnane denarne obveznosti po računu,
- datum nastanka zamude, in
- zaporedno številko prijave.

(4) Upravljavec s pomočjo spletne informacijske rešitve Davčni upravi Republike Slovenije naslednji delovni dan po zaprtju posameznega kroga pobota posreduje podatke o obveznostih, ki niso bile pobotane, razvrščene po posameznih upnikih, in sicer:

- davčno številko upnika,
- davčno številko dolžnika,
- skupni znesek prijavljenih obveznosti s strani posameznega dolžnika, po posameznih upnikih,
- skupni znesek preostanka dospele denarne obveznosti, ki ga dolžniku ni uspelo pobotati po posameznih upnikih in
- zaporedno številko prijave.

34. člen

(obvezna prijava denarne obveznosti iz menice v večstranski pobot)

(1) Menični dolžnik, ki je gospodarski subjekt ali javni organ, mora v prvi krog obveznega večstranskega pobota, ki sledi mesecu nastanka zamude, pri upravljavcu elektronsko prijaviti menično denarno obveznost, če je menica:

1. vpisana v register iz 35. člena tega zakona in v 15 dneh po vpisu v register ni bila poravnana denarna obveznost iz take menice;
2. izdana kot lastna menica v skladu z zakonom, ki ureja menico, in je menični dolžnik ob dospelosti ne plača ali je ne plača v celoti;
3. izdana z odredbo »brez protesta« v skladu z zakonom, ki ureja menico, in je menični dolžnik ob dospelosti ne plača ali je ne plača v celoti;
4. plačljiva v breme denarnih sredstev, ki se vodijo na uporabnikovem plačilnem računu pri ponudniku plačilnih storitev v skladu z zakonom, ki ureja plačilne storitve, in sredstva pri ponudniku plačilnih storitev ne zadoščajo za poravnavo menične obveznosti.

(2) Menični dolžnik iz prejšnjega odstavka je oseba, ki mora v skladu z zakonom, ki ureja menico, plačati denarno obveznost, določeno v menici.

V. REGISTER MENIC, PROTESTIRANIH ZARADI NEPLAČILA

35. člen

(register protestiranih menic zaradi neplačila)

(1) Register menic, protestiranih zaradi neplačila (v nadaljnjem besedilu: register), je enotna centralizirana informatizirana zbirka podatkov, v katero mora notar vpisati v skladu z zakonom, ki ureja menico, napravljene proteste menic zaradi neplačila, če so menice izdali gospodarski subjekti.

(2) Register vzpostavi in upravlja Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJPES).

36. člen

(vpis v register)

(1) AJPES zagotovi notarju, ki napravi protest zaradi neplačila menice, opravo vpisa v register.

(2) V registru se obdeluje:

- davčna številka meničnega dolžnika,
- firma ali ime meničnega dolžnika ter njegov sedež ali poslovni naslov,
- matična številka meničnega dolžnika, če je ta pravna oseba, podjetnik ali fizična oseba, ki opravlja pridobitno dejavnost, ter je vpisana v Poslovni register Slovenije,
- datum izdaje menice, ki se vpisuje v register,
- datum in številka naprave protesta menice, ki se vpisuje v register,
- navedba menične obveznosti, ki jo vsebuje menica, ki se vpisuje v register, in
- osebno ime notarja, ki vlaga zahtevo za vpis v register, ter njegov sedež.

(3) AJPES po uradni dolžnosti pridobi podatke iz prejšnjega odstavka iz obstoječih uradnih evidenc, ki jih vodijo za to pooblaščeni organi.

(4) Podatki iz drugega odstavka tega člena se v registru vodijo do dneva prvega obvestila o poplačilu menične obveznosti oziroma še dve leti od datuma napravljenega protesta, če menična obveznost ni bila poravnana. AJPES zagotovi notarju, ki je napravil protest zaradi neplačila menice, opravo izbrisa iz registra na podlagi obvestila meničnega dolžnika, izdajatelja menice ali remitenta o poplačilu menične obveznosti.

(5) AJPES v soglasju z Vlado Republike Slovenije sprejme tarifo o nadomestilu stroškov za vpis podatkov v register ter podrobnejša pravila o vzpostavitvi in vodenju registra ter postopku vpisov.

37. člen

(dostop do podatkov iz registra)

Podatki v registru so javni in brezplačno dostopni na spletni strani AJPES.

VI. IZVRŠNICA

38. člen

(pravna narava izvršnice)

(1) Izvršnica je abstraktni, imenski vrednostni papir, s katerim se dolžnik zaveže plačati v izvršnici določen denarni znesek, ki je vpisan v register izvršnic.

(2) Izvršnica nima pravnih učinkov, če:

1. ni vpisana v register izvršnic; ali
2. dolžnik ni gospodarski subjekt.

(3) Upnik lahko zahteva plačilo obveznosti iz izvršnice v breme denarnih sredstev, ki se vodijo na kateremkoli dolžnikovem računu pri ponudnikih plačilnih storitev.

39. člen

(izvršnica kot izvršilni naslov)

(1) Izvršnica je izvršilni naslov v skladu z zakonom, ki ureja izvršbo.

(2) Šteje se, da izvršnica vsebuje potrdilo o izvršljivosti.

40. člen

(vsebina izvršnice)

(1) Izvršnica je listina, ki vsebuje:

1. označbo da gre za izvršnico;
2. davčno številko ter firmo ali ime dolžnika in njegov sedež ali poslovni naslov;
3. davčno številko ter firmo ali ime upnika in njegov sedež ali poslovni naslov;
4. v eurih navedeno ter s številko in besedo zapisano nepogojno denarno obveznost dolžnika;
5. kraj in datum izdaje izvršnice;
6. notarsko ali upravno overjen podpis dolžnika iz izvršnice.

(2) Šteje se, da izvršnica vsebuje:

1. nepreklicno pooblastilo dolžnika upniku, da odredi izvršitev plačilne transakcije v breme dolžnikovih denarnih sredstev pri dolžnikovem ponudniku plačilnih storitev v skladu z izvršnico, in
2. nepreklicno soglasje dolžnika vsem svojim ponudnikom plačilnih storitev, da v breme dolžnikovih denarnih sredstev izvršijo plačilno transakcijo, ki jo odredi upnik v skladu s prejšnjo točko.

41. člen

(register izvršnic)

(1) Register izvršnic vodi AJPES.

(2) V registru izvršnic se obdelujejo podatki iz prvega odstavka 40. člena.

(3) Podatki v registru izvršnic so javni in brezplačno dostopni na spletni strani AJPES.

42. člen

(vpis v register izvršnic)

AJPES opravi vpis izvršnice v register izvršnic na podlagi zahteve upnika ali dolžnika. Če je izvršnica izdana v elektronski obliki, upnik ali dolžnik posreduje izvršnico elektronsko.

43. člen

(prenos izvršnice)

Izvršnica ni prenosljiva.

44. člen

(postopek ponudnika plačilnih storitev z izvršnico)

(1) Ko upnik predloži izvršnico dolžnikovemu ponudniku plačilnih storitev v plačilo, le ta preveri, ali je izvršnica vpisana v register izvršnic. Če izvršnica ni vpisana ponudnik plačilnih storitev zavrne sprejem izvršnice in jo vrne upniku.

(2) Če ponudnik plačilnih storitev ugotovi, da je izvršnica vpisana v register izvršnic, odredi ponudnik plačilnih storitev, v skladu z nalogom in soglasjem, ki ju v skladu s 40. členom tega zakona vsebuje izvršnica, izvršitev plačilne transakcije v breme dolžnikovega računa.

(3) Ponudnik plačilnih storitev poravnava izvršnico predvsem iz denarnih sredstev na računu dolžnika, preko katerega dolžnik v skladu s zakonom o plačilnih storitvah opravlja plačilne storitve. Če na tem računu ni denarnih sredstev, prenese ponudnik plačilnih storitev na ta račun ustrezen znesek sredstev z drugih dolžnikovih računov, depozitov ali varčevanj, če dolžnik s temi sredstvi lahko razpolaga.

(4) Če takrat, ko upnik ponudniku plačilnih storitev predloži izvršnico, na dolžnikovem računu ni denarnih sredstev, obdrži ponudnik plačilnih storitev izvršnico v evidenci in opravi na njeni podlagi poplačilo, ko denarna sredstva prispejo na račun. Pred izvršitvijo plačila ponudnik plačilnih storitev preveri, ali je izvršnica vpisana v register. Če ni, ravna ponudnik plačilnih storitev v skladu s 2. stavkom prvega odstavka tega člena.

(5) Če dolžnik zaradi vezave s sredstvi na računu ne more razpolagati, obdrži ponudnik plačilnih storitev izvršnico v evidenci in opravi na njeni podlagi poplačilo, ko dolžnik dobi pravico z razpolagati z vezanimi denarnimi sredstvi. Pred izvršitvijo plačila ponudnik plačilnih storitev preveri, ali je izvršnica vpisana v register. Če ni, ravna ponudnik plačilnih storitev v skladu s 2. stavkom prvega odstavka tega člena.

45. člen

(posredovanje izvršnice drugemu ponudniku plačilnih storitev)

(1) Če ponudnik plačilnih storitev kljub ukrepom iz tretjega in četrtega odstavka prejšnjega člena ne more izvršiti plačilne transakcije v 5 dneh oziroma kljub ukrepu iz petega odstavka prejšnjega člena v 30 dneh, to označi na izvršnici in preveri v evidencah, katerih vsebino lahko po zakonu uporablja, ali ima dolžnik sredstva pri katerem drugem ponudniku plačilnih storitev.

(2) Označba iz prejšnjega odstavka vsebuje firmo in sedež ponudnika plačilnih storitev, datum zapisa označbe in podpis pristojne osebe.

(3) Če ponudnik plačilni storitev ugotovi, da dolžnik ima sredstva pri drugem ponudniku plačilnih storitev, pošlje izvršnico drugemu ponudniku plačilnih storitev in o tem obvesti upnika.

(4) Drugi ponudnik plačilnih storitev ravna v skladu s drugim do petim odstavkom prejšnjega člena in prvim do tretjim odstavkom tega člena.

46. člen

(obvestilo AJPES)

Ponudnik plačilnih storitev, ki izvede plačilno transakcijo v skladu z nalogom iz izvršnice, nemudoma obvesti AJPES, da je obveznost iz izvršnice poravnana.

47. člen

(poplačilo iz sredstev v tuji valuti)

Če ima dolžnik pri ponudniku plačilnih storitev sredstva v tuji valuti, preračuna ponudnik plačilnih storitev tujo valuto v eure po svojem nakupnem tečaju na dan izvršitve plačila.

48. člen

(delno poplačilo)

(1) Če denarna sredstva dolžnika pri posameznem ponudniku plačilnih storitev omogočajo le delno poplačilo obveznosti iz izvršnice, izvede ponudnik plačilnih storitev plačilno transakcijo le za tisti del naloga iz izvršnice, ki ustreza višini sredstev na dolžnikovem računu.

(2) Ponudnik plačilnih storitev delno izvedbo naloga zaznamuje na izvršnici in ravna v skladu s 45. členom tega zakona.

49. člen

(vrnitev izvršnice upniku)

(1) Ponudnik plačilnih storitev, ki na podlagi evidenc iz prvega odstavka prejšnjega člena ugotovi, da so že vsi ponudniki plačilnih storitev, pri katerih ima dolžnik sredstva, na izvršnici označili nezmožnost izvedbe plačilne transakcije, vrne upniku izvršnico.

(2) Upnik lahko kadarkoli zahteva vrnitev izvršnice od ponudnika plačilnih storitev pri katerem se izvršnica nahaja.

50. člen

(izbris izvršnice iz registra)

AJPES nemudoma izbriše izvršnico iz registra, ko prejme:

- obvestilo iz 46. člena tega zakona; ali
- zahtevo dolžnika za izbris, kateri je priložena izjava upnika z notarsko ali upravno overjenim podpisom upnika, da dovoljuje izbris izvršnice iz registra.

51. člen

(elektronska izvršnica)

(1) Ne glede na prvi odstavek 40. člena, je izvršnica lahko izdana v elektronski obliki.

(2) Ne glede na 6. točko prvega odstavka 40. člena zadostuje, da je izvršnica, ki je izdana v elektronski obliki, podpisana le z dolžnikovim varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom.

(3) Ponudnik plačilnih storitev dejstva iz prvega odstavka 45. člena, drugega odstavka 48. člena in prvega odstavka 49. člena označi na elektronski izvršnici ali v ločenem elektronskem dokumentu. Označba ali nov elektronski dokument morata biti podpisana z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom.

(4) Izbris elektronske izvršnice se lahko zahteva tudi na podlagi pisne izjave upnika podpisane z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom.

52. člen

(podzakonski akti)

Ministrstvo pristojno za finance s pravilnikom določi obliko obrazca izvršnice.

VII. KODEKS RAVNANJA

53. člen

(kodeks ravnanja)

- (1) Interesna združenja gospodarskih subjektov lahko zaradi zagotovitve boljše plačilne discipline sprejmejo kodeks ravnanja članov.
- (2) Interesna združenja gospodarskih subjektov lahko na podlagi obvestil svojih članov mesečno v sredstvih javnega obveščanja ali na svoji spletni strani objavljajo sezname hitrih plačnikov, kadar je v kodeksih iz prejšnjega odstavka opredeljen način obveščanja in javne objave seznama hitrih plačnikov.

VIII. NADZOR NAD IZVAJANJEM ZAKONA

54. člen

(nadzor)

- (1) Izvajanje 31. in 34. člena tega zakona nadzirajo Carinska uprava Republike Slovenije, Davčna uprava Republike Slovenije in Tržni inšpektorat Republike Slovenije.
- (2) Nadzorni organi iz prejšnjega odstavka začnejo postopek o prekršku na podlagi upnikovega pisnega ali elektronskega predloga, ali če pri opravljanju nadzora, ki ga izvajajo v skladu s svojimi pristojnostmi, ugotovijo, da obstajajo okoliščine, ki kažejo na sum, da subjekt nadzora krši 31. oziroma 34. člen tega zakona. Upnikov predlog mora vsebovati podatke, ki omogočajo identifikacijo upnika in dolžnika (davčna številka, naziv), v zvezi z v obvezni večstranski pobot nevneseo denarno obveznostjo pa datum in številko računa, datum nastanka zamude in znesek neporavnane denarne obveznosti.
- (3) Organ iz prvega odstavka tega člena, ki je začel postopek nadzora v skladu s prejšnjim odstavkom, v treh delovnih dneh po začetku postopka nadzora, o začetku postopka nadzora obvesti preostala dva nadzorna organa iz prvega odstavka tega člena.
- (4) Če sta organa, ki sta bila v skladu s prejšnjim odstavkom obveščena o začetku postopka nadzora, pred prejemom obvestila iz prejšnjega odstavka, začela postopek nadzora v zvezi s kršitvijo dolžnika, ki je predmet obvestila, s sklepom ustavita tak postopek nadzora.
- (5) Če sta organa, ki sta bila v skladu s tretjim odstavkom tega člena obveščena o začetku postopka, po prejemu obvestila iz tretjega odstavka tega člena, prejela upnikov predlog iz drugega odstavka tega člena, ki se nanaša na kršitev, ki je predmet obvestila, postopka nadzora ne pričneta. Organa prav tako ne pričneta postopka nadzora, če bi v zvezi s kršitvijo, ki je predmet obvestila, morala začeti postopek nadzora po uradni dolžnosti.

55. člen

(dostop do informacij)

Zaradi izvajanja nadzora v skladu s tem zakonom, upravljavec zagotavlja organom nadzora vpogled v prijave posameznih dolžnikov.

IX. KAZENSKÉ DOLOČBE

56. člen

(prekrški)

(1) Z globo od 100 do 10.000 eurov se kaznuje gospodarski subjekt oziroma javni organ, ki ni organ Republike Slovenije ali samoupravne lokalne skupnosti, če krši dolžnost prve prijave denarne obveznosti v sistem za obvezni večstranski pobot v skladu s 31. ali 34. členom tega zakona.

(2) Z globo od 50 do 5.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba gospodarskega subjekta ali odgovorna oseba javnega organa, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

57. člen

(odločanje nadzornih organov o prekršku)

Globe, predpisane s tem zakonom, se lahko v hitrem postopku izrekajo tudi v višjem znesku, kakor je najnižji predpisani znesek globe, ne smejo pa presežati najvišjih zneskov glob, ki so za prekršek predpisane po tem zakonu.

X. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Bodo pripravljene, ko bo znana vsebina zakona

K 1. členu:

Prvi člen zakona določa namen zakona. Zakon zasleduje zmanjšanje škodljivih posledic plačilne nediscipline. Plačilno nedisciplino lahko opredelimo kot neupoštevanje zneskov, dogovorjenih rokov in načinov poravnave obveznosti. Vse navedeno se je v trenutnih razmerah zaostrenih gospodarskih pogojev, izkazalo za velik problem, ki prežema velik del slovenskega gospodarstva. Plačilna nedisciplina je podobna neozdravljivi bolezni. Pravega zdravilo zanjo ni.

Zakon z namenom zmanjšanja plačilne nediscipline, ureja:

- dolžino plačilnih rokov;
- obvezni in pogodbeni (prostovoljni) večstranski pobot;
- povrnitev stroškov izterjave;
- izvršnico; in
- register menic protestiranih zaradi neplačila.

K 2. členu:

Drugi člen navaja, da se s tem zakonom v slovenski pravni red prenaša Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2011/7/EU z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (UL L št. 48 z dne 23. februarja 2011, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2011/7/EU). Določbe direktive se prenašajo le s II. poglavjem zakona, ki ureja dolžino plačilnih rokov.

Ostale zakonske rešitve, kot je npr. obvezni večstranski pobot ali izvršnica, ne sledijo aktom Evropske unije.

K 3. členu:

V tretjem členu je določeno, da se zakon uporablja le za trgovinske pogodbe. Ob upoštevanju vsebine 3. člena zakona, bo imela večina pogodb, za katere velja ZPreZP, naravo kupoprodajne ali podjemne pogodbe. Toda ker namen direktive zakona ni omejiti uporabe zakona le na kupoprodajne in podjemne pogodbe, se bo zakon uporabljal tudi za gradbene pogodbe, prevozne pogodbe, zakupne pogodbe, mandatne pogodbe.

Iz besedila člena jasno izhaja, da zakon ne bo veljal za:

- menjalne pogodbe: pri menjalni pogodbi se namreč blagovna obveznost poravna z blagovno obveznostjo oziroma storitev s storitvijo.
- finančne pogodbe (npr. bančni kredit, zavarovalna pogodba),
- razpolagalne pravne posle (npr. cesija).

Tretji člen nadalje določa, da se določbe zakona ne uporabljajo za dolžnika, nad katerim je bil pričet postopek zaradi insolventnosti. Ker namen zakona ni urejanje insolventnih postopkov, bi uporaba zakona v teh postopkih lahko vnašala zmedo.

K 4. členu:

4 člen ureja uporabo zakona v razmerjih z mednarodnim elementom. Prvi odstavek deloma sledi predlogu, kakršnega so poslale Gospodarska zbornica Slovenije ter v njenem okviru

Zbornica računovodskih servisov, Zbornica davčnih svetovalcev Slovenije in Trgovinska zbornica Slovenije.

Splošno velja, da se nek zakon uporablja v razmerjih z mednarodnim elementom, če k njegovi uporabi napotuje Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku (Uradni list RS, št. 56/99 in 45/08; v nadaljnjem besedilu: ZMZPP). ZMZPP v 19. členu določa, da se za vprašanja, ki so povezana s pogodbami, primarno uporabi pravo, ki sta ga stranki izbrali. Če pa prava, ki naj se uporabi, nista izbrali, se ob upoštevanju 20. člena ZMZPP uporabi pravo, s katerim je razmerje najtesneje povezano. Če posebne okoliščine primera ne napotujejo k drugemu pravu, se šteje, da je najtesnejša zveza dana s pravom države, v kateri ima stranka, ki je zavezana opraviti za posamezno pogodbo značilno izpolnitev, stalno prebivališče oziroma sedež.

Predlog zakona omejuje svojo uporabo v razmerjih z mednarodnim elementom le na določbe ZPreZP, ki niso strožje od Direktive 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2011/7/EU). Tako se zaradi zagotavljanja konkurenčnosti slovenskega gospodarstva omejuje uporabo določb, ki urejajo obvezen večstranski pobot, le na domača razmerja. S spremembo bo predlog skladen tudi z zahtevami izvajalca pobota, ki dovoljuje vpis v obvezni večstranski pobot le osebam, katerih podatke lahko preveri na podlagi podatkov, s katerimi že razpolaga.

Drugi odstavek 4. člena določa, kdaj gre za razmerje z mednarodnim elementom. Pri tem se predlog zakona veže na zakon, ki ureja mednarodno zasebno pravo in postopek. Tuji elementi so tako lahko npr.: ena od strank je tujec; sklenitev pogodbe v tujini; izpolnitev pogodbe je določena v tujini.

Tretji odstavek 4. člena zagotavlja enotno uporabo pravil ZPreZP v primeru, da bi se subjekti, ki so vpisani v slovenski poslovni register, želeli izogniti pravilom ZPreZP npr. s sklenitvijo pogodbe v tujini ali celo le z navedbo, da je bila pogodba sklenjena v tujini.

Ker se menične zaveze glede prava, ki se uporabi, na podlagi Zakona o menici (Uradni list FLRJ, št. 104/46, Uradni list SFRJ, št. 16/65, 54/70, 57/89, Uradni list RS/I, št. 17/91 - ZUDE, Uradni list RS, št. 13/14 - ZN, 82/94; v nadaljnjem besedilu: ZM), presojujejo po pravu kraja, kjer je menična zaveza prevzeta (96. člen ZM), je ureditev, kot jo določa prvi odstavek novega 4. člena ZPreZP preširoka in z vidika namena vzpostavitve registra protestiranih menic, neustrezna. V skladu s četrnim odstavkom novega 4. člena se obveznost vpisa v register opredeli za tiste primere, ko se protest glede na ZM opravi v Republiki Sloveniji in le za tiste subjekte, ki so vpisani v poslovni register (ne pa za druge primere, ko se protest opravi npr. pri domicilu v Republiki Sloveniji, čeprav ima menični dolžnik sedež izven Republike Slovenije).

K 5. členu:

5. Člen določa, da se ta zakon ne uporablja za Banko Slovenije, ko deluje v okviru izključnih pristojnosti v skladu z zakonom, ki ureja Banko Slovenije, ali z drugimi zakoni ali predpisi Evropske unije, ki določajo izključne pristojnosti Banke Slovenije in pristojnosti Banke Slovenije kot sestavnega dela Evropskega sistema centralnih bank.

Člen sledi mnenju Evropske centralne banke (CON/2011/61, točka 3.1), da je potrebno zagotoviti, da se določbe zakona ne uporabljajo v primerih, ko Banka Slovenije deluje v okviru neizključnih pristojnosti Evropskega sistema centralnih bank.

K 6. členu:

S predlaganim členom so pojasnjeni pojmi gospodarski subjekt in javni organ. Člen sledi dosedanjemu 2. členu Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih (Uradni list RS, št. 18/11; v nadaljnjem besedilu: ZPreZP).

Prvi odstavek določa, kdo je gospodarski subjekt. Z dikcijo prvega odstavka so zajete vse osebe zasebnega prava, ki opravljajo pridobitno dejavnost. Kolikor je dejavnost osebe le deloma pridobitna velja, da se zakon za to osebo uporablja le za posle, ki so v zvezi s to (pridobitno) dejavnostjo.

Dikcija »fizične osebe, ki opravljajo pridobitno dejavnost« zajema zasebnike, torej fizične osebe, ki nimajo statusa podjetnika in ki kot poklic samostojno opravljajo neko dejavnost. To so npr. notar, zdravnik, odvetnik in podobno.

Drugi odstavek člena pojasnjuje termin javni organ. Za javni organ se štejejo:

- Republika Slovenija ali samoupravna lokalna skupnost,
- javni sklad, javna agencija, javni zavod,
- javni gospodarski zavod, in
- druga javna oseba.

Tretji odstavek opredeljuje drugo javno osebo. Termin druga javna oseba nadomešča termin »druga oseba javnega prava«, saj je termin, ki je uporabljen v ZPreZP zavajajoč. Druga javna oseba namreč (navadno) ni oseba javnega prava, temveč zasebno pravni subjekt, ki pa ima nekatere lastnosti, ki opravičujejo zahtevo, da za ta subjekt veljajo krajši plačilni roki. Te lastnosti so:

- dejavnost (ki je v splošnem interesu in je industrijske ali poslovne narave) in
- lastništvo ali nadzor ali vpliv na sestavo organov vodenja in nadzora, ki ga lahko izvršuje Republika Slovenija. Lokalna samoupravna skupnost ali druga oseba javnega prava.

K 7. členu:

Člen definira denarno obveznost in v skladu z Direktivo 2011/7/EU določa, da se pri obročnih plačilih zakon uporablja za vsak obrok posebej. To pomeni, da za vsak obrok veljajo določbe o plačilnih rokih in obveznem večstranskem pobotu.

K 8. členu:

Člen opredeljuje očitno nepravičen pogodbeni dogovor. Določa, kateri pogodbeni dogovori se vedno štejejo za očitno nepravične, opredeljuje pa tudi merila za presojo dogovorov, ki z neizpodbitno domnevo niso zajeti.

Morebitna ničnost pogodbenih dogovorov, za katere domneva ne velja, se ugotavlja ob upoštevanju meril, navedenih v tretjem odstavku 4. člena. Tako je mogoče, da bi bil ničen tudi

pogodbeni dogovor o 15-dnevnem plačilnem roku, če bi se npr. izkazalo, da je bil dosežen z zlorabo dobre vere ali npr. kršitvijo dobrih poslovnih običajev.

Merila, ki so določena v tretjem odstavku 4. člena, v slovenskem pravu niso novost. Tako npr. 121. člen Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 – UPB; v nadaljnjem besedilu: OZ) določa, da so nična določila splošnih pogojev, ki nasprotujejo dobrim poslovnim običajem, in to celo, če je splošne pogoje, ki jih vsebujejo, odobril pristojni organ.

Zakon določa, da je očitno nepravičen pogodbeni dogovor ničen. Ne določa pa, da bi bila nična celotna pogodba, ki vsebuje očitno nepravičen pogodbeni dogovor. Tako se pri ničnosti pogodbenega dogovora uporabi 88. člen OZ, ki določa, da »zaradi ničnosti kakšnega pogodbenega določila ni nična tudi sama pogodba, če lahko obstane brez ničnega določila in če to določilo ni bilo ne pogodbeni pogoj ne odločilen nagib, zaradi katerega je bila pogodba sklenjena«.

Zakon kot sankcijo za nepravičen pogodbeni dogovor določa ničnost. 7. člen Direktive 2011/7/EU določa, da je nepravičen pogodbeni dogovor »unenforceable«. Direktiva 2011/7/EU torej omogoča tudi določitev blažje sankcije, kot je ničnost. Vendarle je predlagatelj kot sankcijo določil ničnost, saj ničnost bolj kot druge milejše sankcije (npr. izpodbojnost ali določba, da sodišče zavrne uporabo tovrstnega določila) varuje upnika. Če je pogodbeni dogovor ničen, je ničen že sam po sebi, sodba sodišča je ugotovitvena in ne oblikovalna, prav tako pa sodišče pazi na ničnost po uradni dolžnosti.

Člen podeljuje aktivno legitimacijo za vložitev tožbe tudi interesnim združenjem. Ne dovoljuje pa jim, da bi lahko zahtevala podatke od pogodbenih strank, ki so potrebni za vložitev tožbe, omogoča le, da interesno združenje vloži tožbo, če zve za razloge, ki jo utemeljujejo. Namen podelitve pooblastila za vložitev tožbe na ugotovitev ničnosti tudi osebam, ki nimajo neposrednega pravnega interesa je, da se omogoči spor pred sodiščem, v katerem se subjektu, ki ga potencialno nično pogodbeno določilo obremenjuje, ni potrebno razkriti. Kolikor te določbe ne bi bilo, bi tretje osebe lahko vložile tožbo le na podlagi pooblastila neposredno prizadete osebe.

K 9. členu:

S 9. členom se določa najdaljši dovoljeni plačilni rok. Predlog zakona je pri določitvi najdaljšega plačilnega roka usklajen z besedilom Direktive 2011/7/EU. Kot najdaljši dovoljen plačilni rok, ki je dogovorjen ustno je določen 60 dnevni plačilni rok. Plačilni rok, ki je določen pisno, ni omejen.

S predlogom se začetek teka plačilnega roka primarno veže na trenutek prejema računa. Navedeno pomeni odstop od ZPreZP, ki je pričetek teka roka vezal na trenutek dostave blaga ali izvedbe storitve. S to spremembo se odpravljajo težave, ki so sledeč določbam ZPreZP nastale v praksi, če upnik ni izdal ali ni želel izdati računa, s katerim bi dolžnik knjižil poslovni dogodek. Predlog zakona nadalje določa subsidiarna pravila za določitev pričetka teka plačilnega roka, ki se uporabijo, če je dan prejema računa sporen, če je račun bil prejet pred dnem dobave blaga ali oprave storitve oziroma če je bil dogovorjen rok za pregled.

K 10 členu:

10. člen določa plačilne roke, kadar je dolžnik javni organ. Dolžina plačilnega roka je enaka dolžini, ki je določena s sedaj veljavnim ZPreZP. Predlog zakona je pri določitvi najdaljšega plačilnega roka usklajen z besedilom Direktive 2011/7/EU.

S predlogom se začetek teka plačilnega roka primarno veže na trenutek prejema računa. Navedeno pomeni odstop od ZPreZP, ki je pričetek teka roka vezal na trenutek dostave blaga ali izvedbe storitve. S to spremembo se odpravljajo težave, ki so sledeč določbam ZPreZP nastale v praksi, če upnik ni izdal ali ni želel izdati računa, s katerim bi dolžnik knjižil poslovni dogodek. Predlog zakona nadalje določa subsidiarna pravila za določitev pričetka teka plačilnega roka, ki se uporabijo, če je dan prejema računa sporen, če je račun bil prejet pred dnem dobave blaga ali oprave storitve oziroma če je bil dogovorjen rok za pregled.

Ker plačilne roke in pričetek njihovega teka za proračunske uporabnike določa vsakoletni zakon o izvrševanju proračuna, predlog zakona določa, da se vsakoletni tovrstni zakon uporablja kot *lex specialis*.

K 11. členu:

11. člen predloga zakona določa plačilni rok, če ta ni pogodbeno dogovorjen, in to ne glede na to, kateri subjekt iz 6. člena predloga zakona je dolžnik. Predlog zakona določa te plačilne roke:

- 30 koledarskih dni od dneva prejema računa ali druge ustrezne zahteve za plačilo;
- 30 koledarskih dni od dneva prejema blaga ali storitev, če je dan prejema računa ali druge ustrezne zahteve za plačilo sporen;
- 30 koledarskih dni od dneva prejema blaga ali storitve, če je dolžnik prejel račun ali drugo zahtevo za plačilo, preden je prejel blago ali storitev, ali
- 30 koledarskih dni od dneva prejema blaga ali storitve, če je dogovorjen ali zakonsko predpisan pregled blaga ali storitve ter je dolžnik prejel račun ali drugo ustrezno zahtevo za plačilo pred dnevom pregleda.

Pogodbeni stranki lahko skleneta pisni dogovor, da je rok za prevzem ali pregled blaga daljši od 30 dni, če ta ne pomeni očitno nepravilnega pogodbenega dogovora.

Člen sledi dosedanjemu 7. členu ZPreZP in sledi Direktivi 2011/7/EU.

K 12. členu:

Člen ureja razmerje predloga zakona do Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07-UPB1; v nadaljnjem besedilu: OZ). V izogib nejasnostim člen določa, da dolžnik pride v zamudo v skladu z OZ.

K 13. členu:

Člen ureja razmerje predloga zakona do OZ in določa, da se za posledice nastopa zamude uporablja OZ.

K 14. členu:

Člen določa, da se pri zamudi javnega organa dolgovani znesek vedno obrestuje po zakonsko predpisani obrestni meri zamudnih obresti.

K 15. členu:

15. člen predloga sledi členu 6. Direktive 2011/7/EU, ki določa pravico do nadomestila stroškov izterjave v višini 40 evrov. Upnik ima pravico do navedenega zneska, ne da bi moral dokazovati, da mu je v tem znesku zaradi zamude dolžnika nastala škoda. Višina nadomestila je določena skladno z Direktivo 2011/7/EU, pri čemer 40 E približno odgovarja stroškom, ki bi jih sledeč odvetniški tarifi upnik imel, če bi za pripravo obvestila o zamudi najel odvetnika. Navedba, da je upnik upravičen do teh stroškov »brez opomina« pove, da upnik pridobi upravičenje do povrnitve stroškov izterjave z nastopom dejstva zamude dolžnika.

Zahteva po povrnitvi stroškov izterjave ne omejuje ali izključuje pravice do povračila stroškov, ki ga je upnik upravičen zahtevati v skladu z drugimi predpisi.

K 16. členu:

16. člen opredeljuje pojem večstranskega pobota. Večstranski pobot je način sočasnega prenehanja vsaj treh denarnih obveznosti nevzajemnih dolžnikov, ki tvorijo pobotno verigo. Večstranski pobot se imenu navkljub pomembno razlikuje od pobota, kot ga ureja Obligacijski zakonik. Najpomembnejša razlika je, da večstranski pobot ne zahteva vzajemnosti dveh denarnih terjatev. V okviru večstranskega pobota se tako medsebojno pobotajo obveznosti dolžnikov, ki se niso nikoli srečali.

Člen nadalje definira pobotno verigo. Pobotna veriga je zaporedje dolžnikov, katerih nevzajemne denarne obveznosti se medsebojno pobotajo.

Člen še določa, da je pravni temelj za opravljanje (prostovoljnega) večstranskega pobota pogodba o opravljanju večstranskega pobota.

K 17. členu:

Denarne obveznosti dolžnikov, ki sestavljajo pobotno verigo, prenehajo na dan izvedbe večstranskega pobota. Določba tako uvaja odstop od pravil, ki veljajo za običajen pobot, za katerega velja, da učinkuje za nazaj. Navedeno je posledica že opisane razlike med klasičnim in večstranskim pobotom.

Drugi odstavek razrešuje vprašanje, ki je se pojavljalo v praksi, to je kaj se zgodi, če je v pobotno verigo vključena obveznost, ki ne obstaja. Ker je v tem primeru vzpostavitev pobotne verige le navidezna, pobotna veriga, ki vključuje neobstoječo obveznost namreč ne more obstajati, zakon določa, da v takem primeru do prenehanja obveznosti ne pride.

Enako kot za neobstoječe obveznosti velja za obveznosti, ki ne morejo prenehati z izvedbo večstranskega pobota. Taka obveznost je npr. davčna obveznost. V skladu z 91. členom Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2) se davek plača pri ponudniku plačilnih storitev ali pri davčnem organu.

K 18. členu:

Člen določa vsebino pogodbe o opravljanju večstranskega pobota.

K 19. členu:

Člen določa, da se v pobot lahko prijavijo tudi nedospele denarne obveznosti, če se upnik in dolžnik o tem pisno dogovorita. Namen zakona namreč ni, vzpostaviti načina poravnave obveznosti, ki bi nadomestil denarno poravnavo obveznosti.

Člen je skladen z določbami OZ, saj lahko dolžnik že danes v skladu s 373. členom OZ predčasno izpolni denarno obveznost.

K 20. členu:

Člen določa dolžnost upravljavca, da udeležencem posreduje poročilo o rezultatih večstranskega pobota. To poročilo, je podlaga za ureditev medsebojnih razmerij udeležencev pobota.

K 21. členu:

Upravljavci sistemov večstranskega pobota morajo zagotoviti uresničevanje teh načel večstranskega pobota:

- varna, popolna in pravočasna izpeljava večstranskega pobota,
- predložitev poročila o opravljenih večstranskih pobotih vsem udeležencem,
- elektronska hramba dokazil o opravljenih večstranskih pobotih,
- neprekinjeno delovanje sistemov in
- varovanje poslovnih skrivnosti udeležencev v postopku večstranskega pobota.

Člen je enak dosedanjemu 13. členu ZPreZP.

K 22. členu:

Upravljavci sistema večstranskega pobota morajo sprejeti in na svojih spletnih portalih objaviti pravila večstranskega pobota, v katerih določijo postopek prijave denarne obveznosti v sistem večstranskega pobota, ceno take storitve, urnik sistema večstranskega pobota ter način vnosa in obdelave podatkov.

K 23. členu

Za pravilnost vnosov podatkov o prijavljenih denarnih obveznostih v sistem večstranskih pobotov odgovarja dolžnik, upravljavci pa vnesenih podatkov ne smejo popravljati. So pa upravljavci odgovorni dolžnikom za morebitno škodo, ki nastane zaradi nepravilne obdelave podatkov o prijavljenih denarnih obveznostih iz dolžnikove prijave v sistemu večstranskega pobota ali nespoštovanja določb pravil, ki jih morajo upravljavci sprejeti skladno s 14. členom.

Dolžnik tako sam odgovarja za škodo, ki nastane drugim udeležencem, če v pobot vnese neobstoječo obveznost.

K 24. členu:

Člen določa, da morajo upravljavci upniku, ki je imetnik izvršilnega naslova v skladu z zakonom, ki ureja izvršbo, če ta izvršilni naslov izkazuje upnikovo denarno terjatev do

dolžnika, posredovati podatke o dolžnikih, ki so v večstranski pobot prijavili denarne obveznosti do upnikovega dolžnika.

Člen zasleduje olajšanje iskanja informacij o premoženju dolžnikov, zoper katere bo ali je bil pričet postopek izvršbe.

K 25. členu:

Člen določa, da se obvezni večstranski pobot se izvaja v javnem interesu ter pojasnjuje namen obveznega večstranskega pobota.

K 26. členu:

Člen določa, kateri člani podpoglavja, ki ureja (prostovoljni) večstranski pobot, se uporabljajo tudi za obvezni večstranski pobot. Za obvezni večstranski pobot se tako uporabljajo vsi člani predhodnega podpoglavja, razen tistih, ki urejajo pravni temelj prostovoljnega večstranskega pobota. Ti člani se za obvezni večstranski pobot ne uporabljajo, saj je pravni temelj le tega zakon.

K 27. členu:

Člen določa način izbire upravljavca obveznega večstranskega pobota.

K 28. členu:

Člen določa, da je upravljavec obveznega večstranskega pobota AJPES. Navedena določba pomeni odstop od veljavnega ZPreZP, ki je predvideval podelitev koncesije. Neposredna določitev AJPES-a za upravljavca izhaja iz prizadevanj, da:

- vpeljava obveznega večstranskega pobota ne prinaša upravljavcu neupravičene koristi;
- obvezni večstranski pobot ne preraste v običajen način poravnave obveznosti;
- se zagotovi nemoteno izvajanje ukrepov za boj s plačilno nedisciplino.

Da vpeljava obveznega večstranskega pobota ne prinaša neupravičene koristi upravljavcu, je v 29. členu zakona določeno, da o načinu uporabe dobička, ki ga je realiziral AJPES tako z obveznim kot tudi s pogodbenim pobotom, odloči Vlada Republike Slovenije. Vlada Republike Slovenije odloča tudi o načinu uporabe dobička iz pogodbenega večstranskega pobota, saj je dobiček le tega, zaradi izvajanja obveznega večstranskega pobota višji kot bi bil, če bi AJPES izvajal le pogodbeni večstranski pobot.

Ker del gospodarstva nasprotuje obveznemu večstranskemu pobotu ter da obvezen večstranski pobot ne preraste v običajen način poravnave obveznosti, je potrebno zagotoviti, da se obvezni večstranski pobot izvaja le dokler to zahtevajo zaostrene gospodarske razmere. Podelitev koncesije bi, zaradi s koncesijsko pogodbo vnaprej določenega časa trajanja koncesijskega razmerja, lahko onemogočilo pravočasno razveljavitev ukrepa obveznega večstranskega pobota, saj bi predčasna prekinitve koncesijske pogodbe lahko pomenila razlog za odškodninsko odgovornost države.

Člen nadalje določa, da lahko upravljavec hkrati z obveznim večstranskim pobotom izvaja tudi večstranski pobot na podlagi pogodbe iz 18. člena tega zakona.

K 29. členu:

Poleg razlogov navedenih pri obrazložitvi prejšnjega člena, se s predlogom zakona želi zagotoviti, da se presežek prihodkov nad odhodki, ki so realizirani na podlagi izvajanja pobota, ne bi prelil v plačilo delovne uspešnosti zaposlenih v upravljavcu. Dohodek iz obveznega večstranskega pobota namreč ni odvisen od uspešnosti dela upravljavca, temveč od števila neplačnikov, ki morajo obveznost prijaviti v obvezni večstranski pobot. Ker je dobiček iz večstranskega pobota zaradi ekonomije obsega zagotovljen in ker je torej odvisen predvsem od razlogov izven sfere upravljavca, daje zakon Vladi pristojnost, da odloči tudi o uporabi dobička pridobljenega s pogodbenim pobotom.

K 0. členu:

Člen ureja sprejem pravil sistema obveznega večstranskega pobota ter tarife upravljavca sistema obveznega večstranskega pobota. K obema aktoma mora upravljavec, pred njuno objavo v Uradnem listu, pridobiti soglasje Vlade Republike Slovenije.

K 31. členu:

Predlog zakona določa obveznost dolžnika, da prijavi denarno obveznost, v zvezi s plačilom katere je v zamudi, v obvezni večstranski pobot, ki je izveden v mesecu, ki sledi mesecu nastanka zamude. Navedeno pomeni odmik od dolžnosti, ki jo določa ZPreZP, da se obveznost v zvezi s katero je dolžnik v zamudi vnese v prvi pobot, ki sledi dnevu nastanka zamude. Sprememba zasleduje uskladitev pravil o vpisovanju obveznosti v obvezni večstranski pobot z računovodskimi načeli glede knjiženja poslovnih dogodkov.

V drugem odstavku se upoštevajoč načeli gospodarnosti in sorazmernosti določa minimalni znesek, do višine katerega obveznosti ni treba vpisati v pobot. Dosedanja praksa uporabe ZPreZP je namreč pokazala, da pobot terjatev, ki so nižje od v predlogu določenega minimalnega zneska, ne vpliva znatno na plačilno nedisciplino, povzroča pa nesorazmerne stroške dolžnikom in omejuje znesek pobota v verigi (večstranski pobot v pobotni verigi namreč ne more biti višji od zneska najnižje vnesene obveznosti).

V skladu s predlogom zakona dolžniku v obvezni pobot ne bo treba vnesti tudi obveznosti, ki:

- jo dolguje povezani gospodarski družbi,
- jo je upnik prenesel na osebo, ki odkup terjatev opravlja v okviru svoje glavne dejavnosti,
- bo v skladu z dogovorom med upnikom in dolžnikom prenehala v mesecu, ki sledi mesecu nastanka zamude.

V vseh navedenih primerih varstvo upnika ni potrebno. Tretja alineja vključuje vse možne načine prenehanja obveznosti, vključno z vnaprej dogovorjeno večstransko kompenzacijo.

Drugi odstavek še določa, da v obvezni večstranski pobot ni potrebno vnesti obveznosti, če upnik svoje nasprotne obveznosti ni izpolnil ali je ni izpolnil pravilno. Sam dikcija nasprotne obveznosti v členu ni uporabljana, saj se v skladu s 3. členom predloga, določbe o obveznem pobotu uporabljajo le za gospodarske pogodbe. Dostavek je potreben tudi, ker naslednji člen določa, da dolžnik, ki je prijavil svojo obveznost v obvezni večstranski pobot, izgubi pravico do ugovora dolžnikovega dolžnika zoper sklep o davčni izvršbi.

Da bo imel tudi upnik pregled nad denarno obveznostjo, ki jo dolžnik prvič prijavi v obvezni večstranski pobot pri upravljavcu, mu mora upravljavec na svojem spletnem portalu zagotoviti preverjanje denarnih obveznosti, ki jih njegovi dolžniki prijavijo v posameznem krogu pobota.

K 32. členu:

Člen ureja odnos med solidarnimi dolžniki oziroma med solidarnimi upniki.

Solidarni dolžniki se med seboj dogovorijo, kateri izmed njih bo prijavil dolgovano obveznost v sistem obveznega večstranskega pobota. Če je ne prijavi nobeden od njih, kršijo ta zakon vsi solidarni dolžniki. Navedeno ne velja za solidarnega dolžnika, ki še ni v zamudi s plačilom solidarne obveznosti.

Dolžnik lahko prijavi svojo obveznost, ki jo dolguje več upnikom, le nasproti enemu solidarnemu upniku.

K 33. členu:

Prvi odstavek določa vsebino prijave denarne obveznosti v obvezni večstranski pobot. Vsebina prijave je enaka do sedaj uveljavljeni.

Drugi odstavek določa, da dolžnik, ki je prijavil svojo obveznost v obvezni večstranski pobot, izgubi pravico do ugovora dolžnikovega dolžnika zoper sklep o davčni izvršbi. Navedena določba je prenesena iz ZPreZP in olajšuje davčne izvršbe na terjatve davčnega dolžnika.

S tretjim odstavkom se upravljavcu nalaga, da Davčni upravi Republike Slovenije, v enem delovnem dnevu po zaprtju posameznega kroga pobota, posreduje podatke, ki so potrebni zaradi nadzora nad spoštovanjem zakona. Sam nabor podatkov, katere mora upravljavec posredovati, ostaja v skladu z ZPreZP.

Skladno s predlogom četrtega odstavka bo upravljavec obveznega večstranskega pobota Davčni upravi Republike Slovenije posredoval podatke o obveznostih, ki niso bile pobotane. Davčna uprava Republike Slovenije bo tako prejete podatke uporabila pri izvajanju davčne izvršbe na denarne terjatve davčnega dolžnika. Navedeni odstavek nadomešča v ZPreZP določeno pristojnost Davčne uprave Republike Slovenije, da lahko obveznost, ki je bila prijavljena v obvezni večstranski pobot, izvzame iz sistema obveznega večstranskega pobota.

K 34. členu:

Da bi bila denarna obveznost, ki izvira iz menica, verjetneje poplačana, člen obvezuje meničnega dolžnika, da mora prijaviti denarno obveznost, ki izvira iz menice, v večstranski pobot pri upravljavcu sistema obveznega večstranskega pobota. Pri tem so upoštevane posebnosti ureditve menice v Zakonu o menici in drugih področnih zakonih. Določba povsem sledi členu iz ZPreZP.

K 35. členu:

Predlog zakona daje pravno podlago za vzpostavitev registra menic, protestiranih zaradi neplačila, kot enotno centralizirano informatizirano zbirko podatkov. Register upravlja

AJPES. Register protestiranih (iz katerega koli razloga v skladu z Zakonom o menici in ne zgolj zaradi neplačila) menic sicer že vodi Notarska zbornica, saj je v skladu z Zakonom o menici notar pristojni protestni organ. Dodana vrednost novega registra menic, protestiranih zaradi neplačila, je javnost podatkov v registru, kar bo za gospodarske subjekte pomembna informacija, preden sklenejo posel z drugo pogodbeno stranko.

K 36. členu:

Ta člen predloga zakona določa način vpisa podatkov v register menic, protestiranih zaradi neplačila: AJPES opravi vpis v register na zahtevo notarja, ki napravi protest zaradi neplačila. Določeni so tudi podatki, ki se v registru obdelujejo.

Ker so podatki v registru javni, je zelo pomembna določba v tem členu, ki predpisuje, da se podatki iz registra vodijo do prvega obvestila o poplačilu menične obveznosti oziroma še dve leti od dneva napravljenega protesta.

K 37. členu:

Člen določa, da so podatki iz registra protestiranih menic javni in brezplačno dostopni na spletni strani AJPES.

K 38. členu:

Člen uvaja in definira izvršnico. Namen izvršnice je predvsem zavarovalen. Seveda pa ima izvršnica lahko tudi plačilno funkcijo. Izvršnica je abstraktni vrednostni papir, s katerim se dolжник zaveže plačati določen znesek. Zaveza iz izvršnice, kot abstraktnega vrednostnega pairja, je tako strožja od menične zaveze, slednja namreč ni abstraktna v razmerju do dolžnika (trasant), temveč le v razmerju do akceptanta (trasata, ki je akceptiral menico) ali indosatarja. Iz navedenega izhaja, da lahko trasant (dolжник) v postopku izvršbe uveljavlja tudi ugovore iz osnovnega razmerja, kar lahko upočasnijo izvršbo, razen če gre za izvršbo na podlagi priložene menice v gospodarskih zadevah. V tem primeru se upnik lahko poplača iz sredstev na dolžnikovem računu pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi (člen 150 ZIZ). Namen izvršnice je tako predvsem pospešiti poplačilo dolgov.

Bistvo izvršnice je, da abstraktnost izvršnične zaveze ob spoštovanju obličnostnih kvitel in ob vzpostavitvi domneve, da izvršnica vsebuje nepreklicno pooblastilo podpisnika banki, da izvršnico plača iz sredstev na računu dolžnika, in imetniku izvršnice, da se poplača iz sredstev na računu dolžnika, omogoča poplačilo brez sodnega nadzora upravičenosti. Tako se sledi načelu najprej plačaj in se nato pravdaj. Z navedenim se želi zmanjšati plačilno nedisciplino in zaščititi dolžnike.

Res je, da v skladu z Zakonom o plačilnih storitvah in sistemih velja, da tudi domicilirana menica vsebuje v prejšnjem odstavku navedeni pooblastili, a se izvršnica vendarle pomembno razlikuje od le te. V zvezi s poplačilom iz domicilirane menice ne obstoji dolžnost banke, da menico zadrži in jo plača, ko sredstva prispejo na dolžnikov račun. Navedeno, z namenom zaščite upnika, vpeljuje izvršnica.

Ker je izvršnica abstraktni vrednotni papir so njeni učinki blizu neposredno izvršljivemu notarskemu zapisu. A večja prilagojenost izvršnice elektronskemu poslovanju in avtomatizem poplačila, nudita večjo in stroškovno ugodnejšo varnost upniku. Res pa je, da se z navedenim

zaostri položaj dolžnika. Da bo dolžnik vseeno užival primeren nivo varnosti in zaščite pred zlorabami izvršnice, predlog zakona določa, da izvršnica nima pravnih učinkov, če ni vpisana v register pri AJPES. Navedeno spoštujejo tudi sledeči člani, ki od ponudnikov plačilnih storitev zahtevajo, da pred poplačilom izvršnice preverijo, ali je izvršnica še vpisana v register. Izvršnica se namreč iz registra izbriše, ko je plačana. Vpis v register tako vzpostavlja zaščito pred zlorabo izvršnice in v zakonu določene abstraktnosti.

Ker izvršnica vsebuje strogo zavezo dolžnika, zakon določa, da izvršnico lahko izdajo le gospodarski subjekti. Le ti morajo namreč pri opravljanju gospodarske dejavnosti delovati s stopnjo dobrega gospodarstvenika, torej s stopnjo skrbnosti, ki omogoča oziroma zahteva ustrezno znanje za presojo tveganj povezanih z izdajo izvršnice.

Člen nadalje določa, da lahko upnik zahteva plačilo obveznosti iz izvršnice v breme denarnih sredstev, ki se vodijo na katerikoli dolžnikovem računu pri ponudnikih plačilnih storitev. S tem se poveča uporabna vrednost izvršnice, saj se v nasprotju z domicilirano menico, izvršnica lahko unovči pri katerikoli dolžnikovi banki, v breme kateregakoli dolžnikovega računa.

K 39. členu:

Da bi bila uporabna vrednost izvršnice kar največja, ima izvršnica tudi naravo izvršilnega naslova. Upnik tako lahko, kolikor ne bi bil poplačan iz naslova izvršnice zaradi nezadostnih sredstev v dolžnikovih bankah, v izvršilnem postopku zahteva poplačilo tudi iz ostalega premoženja dolžnika. Izvršnica im pravno naravo izvršilnega naslova vse od svojega nastanka. Tako ni potrebno, da bi upnik pred začetkom izvršilnega postopka poizkušal pridobiti sredstva pri dolžnikovem ponudniku plačilnih storitev.

K 40. členu:

Člen določa da je izvršnica listina, ki vsebuje označbo, da gre za izvršnico, podatke o dolžniku in upniku, navedbo dolgovanega zneska, navedbo kraja in dneva izdaje izvršnice ter notarsko ali upravno overjen podpis.

Ker je izvršnica unovčljiva pri ponudniku plačilnih storitev se šteje, da izvršnica vsebuje pooblastilo imetniku izvršnice da zahteva plačilo in pooblastilo dolžnikovi banki oziroma bankam, da plačilo izvedejo.

Dan zapadlosti obveznosti iz izvršnice ni določen, saj velja, da obveznost plačila izvršnice nastane:

- če je izvršnica vpisana v register izvršnic preden je izročena upniku, s trenutkom izročitve upniku,
- če je izvršnica izročena upniku pred vpisom v register, v trenutku, ko je izvršnica vpisana v register.

K 41. členu:

41. člen ureja register izvršnic. Register je javen in javno dostopen. Člen določa tudi podatke, ki se vodijo v registru. Javnost in vodenje v členu navedenih podatkov je potrebno, da se zagotovi spoštovanje določbe, da izvršnica, ki ni vpisana v register nima pravnih učinkov. Namen navedene določbe je opisan pri obrazložitvi 38. člena predloga zakona.

K 42. členu:

Člen določa, da AJPES opravi vpis izvršnice na predlog upnika ali dolžnika. Ker listina, ki ne vsebuje vseh sestavin iz 40. člena zakona ni izvršnica, AJPES take listine ne vpiše.

K 43. členu:

Zakon določa, da je izvršnica neprenosljiva. Izvršnica je neprenosljiva, ker je zaveza iz izvršnice abstraktna in ker omogoča poplačilo mimo sodne presoje. Z neprenosljivost se zagotavlja, da dolžnik vedno ve, kdo je imetnik izvršnice, kar mu omogoča, da zahteva vrnitev in izbris izvršnice iz registra, ko plača dolg, v zavarovanje katerega je bila izvršnica dana. Z neprenosljivost izvršnice je skladna tudi z namenom izvršnice. Izvršnica naj bi se primarno uporabljala za zavarovanje plačila obveznosti.

Določba o neprenosljivosti ne omejuje možnosti, da dolg iz izvršnice poplača kdo tretji. Za poplačilo tretjega se uporabljajo splošne določbe OZ (primerjaj člen 271)

K 44. členu:

Člen določa postopek unovčitve izvršnice pri ponudniku plačilnih storitev. Upnik sam v javno dostopnih registrih preveri, pri katerih bankah ima dolžnik odprte bančne račune in predloži izvršnico v izplačilo. Ko ponudnik plačilnih storitev (ena izmed dolžnikovih ban) prejme izvršnico, najprej preveri ali je izvršnica vpisana v register izvršnic. Če izvršnica ni vpisana, nima pravnega učinka. Ponudnik plačilnih storitev v tem primeru vrne izvršnico upniku.

Če ponudnik plačilnih storitev ugotovi, da je izvršnica vpisana v register, odredi ponudnik plačilnih storitev, v skladu z nalogom in soglasjem, ki ju v skladu s 40. členom tega zakona vsebuje izvršnica, izvršitev plačilne transakcije v breme dolžnikovega računa.

Ponudnik plačilnih storitev poravnava izvršnico predvsem iz denarnih sredstev na računu dolžnika, preko katerega dolžnik v skladu s zakonom o plačilnih storitvah opravlja plačilne storitve. Če na tem računu ni denarnih sredstev, prenese ponudnik plačilnih storitev na ta račun ustrezen znesek sredstev z drugih dolžnikovih računov, depozitov ali varčevanj, če dolžnik s temi sredstvi lahko razpolaga.

Če takrat, ko upnik ponudniku plačilnih storitev predloži izvršnico, na dolžnikovem računu ni denarnih sredstev, obdrži ponudnik plačilnih storitev izvršnico v evidenci in opravi na njeni podlagi poplačilo, ko denarna sredstva prispejo na račun. Pred izvršitvijo plačila ponudnik plačilnih storitev preveri, ali je izvršnica vpisana v register.

Če dolžnik zaradi vezave s sredstvi na računu ne more razpolagati, obdrži ponudnik plačilnih storitev izvršnico v evidenci in opravi na njeni podlagi poplačilo, ko dolžnik dobi pravico z razpolagati z vezanimi denarnimi sredstvi. Pred izvršitvijo plačila ponudnik plačilnih storitev preveri, ali je izvršnica vpisana v register.

K 45. členu:

Člen vzpostavlja dolžnost, da ponudnik plačilnih storitev kateremu je bila izvršnica predložena v plačilo, izvršnico posreduje drugemu dolžnikovemu ponudniku plačilnih storitev, če je zaradi premajhnih sredstev na dolžnikovih računih ne more izplačati.

Z namenom hitrega poplačila člen določa, da ponudnik plačilnih storitev posreduje izvršnico drugemu ponudniku plačilnih storitev, če sam v petih oziroma 30 (če so sredstva vezana) dneh ne more izpolniti naročila iz izvršnice.

K 46. členu:

Člen določa, da ponudnik plačilnih storitev, ki je izvedel plačilno transakcijo v skladu z naročilom iz izvršnice o tem nemudoma obvesti AJPES. Obvestilo je podlaga za izbris izvršnice iz registra (primerjaj člen 50 predloga).

K 47. členu:

Če ima dolžnik pri ponudniku plačilnih storitev sredstva v tuji valuti, preračuna ponudnik plačilnih storitev tujo valuto v eure po svojem nakupnem tečaju na dan izvršitve plačila.

K 48. členu:

Člen ureja delno plačilo. Le to se izvede, če ponudnik plačilnih storitev ugotovi, da sredstva na dolžnikovem računu so, a ne v obsegu, ki bi omogočal polno poravnavo obveznosti. Delno plačilo se zaznamuje na izvršnici.

K 49. členu:

Člen določa, da lahko upnik kadarkoli zahteva vrnitev izvršnice. Navedeno omogoča upniku, da je gospodar postopka. Upnik lahko na podlagi vrnjene izvršnice sam zahteva poplačilo dolžnikovemu ponudniku plačilnih storitev ali pa sproži postopek izvršbe.

K 50. členu:

Člen določa, kdaj se izvršnica izbriše iz registra. Izvršnica se izbriše na podlagi obvestila ponudnika plačilnih storitev, da je bilo naročilo iz izvršnice izvedeno ali na podlagi zahteve dolžnika. Da dolžnik ne bi z zahtevo za izbris izigral upnika, mora dolžnik zahtevi za izbris priložiti izjavo upnika, da dovoljuje izbris izvršnice iz registra. Podpis upnika na izjavi mora biti overjen.

K 51. členu:

Člen omogoča izdajo izvršnice v elektronski obliki. Podpis s kvalificiranim elektronskim potrdilom res ne nudi varnosti, ki jo omogoča fizična overitev podpisa, a ker se tudi pri fizični overitvi podpisa ne preverja vsebine zaveze, elektronski podpis dovolj določno potrdi dolžnika, da ni ogrožena upnikova varnost. Hkrati ima dolžnik sam izbiro, ali je pripravljen izdati elektronsko izvršnico ali ne.

Člen nadalje določa, da se vsa dejstva, ki se zaznamujejo na izvršnici v fizični obliki, zaznamujejo na sami elektronski izvršnici ali na ločenem, elektronsko podpisanim,

dokumentom. Člen predvideva izbris elektronske izvršnice tudi na podlagi elektronske privolitve upnika.

K 52. členu zakona:

Člen predvideva, da ministrstvo pristojno za finance izdela obliko obrazca izvršnice. Uporaba predvidene oblike ni zavezujoča.

K 53. členu:

Zaradi zagotavljanja plačilne discipline lahko interesna združenja gospodarskih subjektov sprejmejo kodeks ravnanja svojih članov.

Interesna gospodarska združenja lahko tudi v sredstvih javnega obveščanja ali na svojem spletnem portalu objavijo sezname hitrih plačnikov. To so sezname gospodarskih subjektov, ki svoje denarne obveznosti do pogodbenih strank poravnajo še pred potekom plačilnega roka.

K 54. členu:

Člena določa organe pristojne za nadzor nad izvajanjem 31. in 34. člena zakona.. V skladu s predlogom bodo nadzor nad spoštovanjem 31. in 34. člena opravljali: Carinska uprava Republike Slovenije, Davčna uprava Republike Slovenije in Tržni inšpektorat Republike Slovenije.

Nadzorni organi bodo postopek o prekršku pričeli:

- na podlagi upnikovega pisnega ali elektronskega (npr. elektronsko sporočilo ali vnos prijave v spletno aplikacijo) predloga,
- če pri opravljanju nadzora, ki ga izvajajo v skladu s svojimi pristojnostmi ugotovijo, da subjekt nadzora krši 31. in 34. člen.

Ker v skladu s 50. členom Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – UPB-8; v nadaljnjem besedilu: ZP-1) velja, da je prekrškovni postopek pričet, ko prekrškovni organ opravi v ta namen kakršnokoli dejanje ali ko oškodovanec (v terminologiji predloga je to upnik) vloži pisni predlog, je možno, da bi postopek na podlagi prejetega predloga oškodovanca, pričeli vsi navedeni nadzorni organi. Da bi se izognili tovrstnemu podvajanju postopka, tretji odstavek predloga določa, da organ, ki je začel postopek nadzora, v treh delovnih dneh po začetku postopka nadzora, o začetku postopka nadzora, obvesti preostala dva nadzorna organa.

Če sta organa, ki sta bila obveščena o začetku postopka nadzora, pred prejemom obvestila že začela postopek nadzora v zvezi s kršitvijo dolžnika, ki je predmet obvestila, v skladu s predlaganim novim četrtem odstavkom predloga zakona, s sklepom ustavita tak postopek nadzora.

Če sta organa, ki sta bila obveščena o začetku postopka, po prejemu obvestila, prejela upnikov predlog za pričetek postopka, ki se nanaša na kršitev, v zvezi s katero je bil postopek že začel, organa v skladu s predlaganim petim odstavkom 54. člena nadzora ne pričneta. Organa prav tako ne pričneta postopka nadzora, če bi v zvezi s kršitvijo, ki je predmet obvestila, morala začeti postopek nadzora po uradni dolžnosti.

K 55. členu:

Predlagani člen določa, da imajo zaradi učinkovitega nadzora nad izpolnjevanjem obveznosti dolžnikov, nadzorni organi zagotovljen vpogled v vse prijave posameznih dolžnikov.

K 56. členu:

Predlagani člen določa globe za kršitev obveznosti, določenih v posameznih členih predloga zakona.

K 57. členu:

Člen vsebuje zakonsko pooblastilo nadzornemu organu za izrekanje glob v hitrem postopku tudi v višjem znesku, kakor je najnižji predpisani znesek globe v razponu.